

BARNKONSEKVENSBEDÖMNING

av Översiktsplan för Malmö

Beslutsunderlag till
Översiktsplan för Malmö - antagandehandling

Juni 2023

INNEHÅLL

Bakgrund och utgångspunkter	3
Bedömning	5
Barns och ungas perspektiv på översiktsplanen	8
Sammanfattning och rekommendationer	9

KONTAKT

Kontakta stadsbyggnadskontoret om du har frågor.
e-post: stadsbyggnadskontoret@malmo.se

Alla handlingar som hör till *Översiktsplan för Malmö*
kan hämtas på www.malmo.se/op

Bakgrund och utgångspunkter

Barnkonventionen fastslår att alla åtgärder som berör barn ska beakta vad som bedöms vara barnets bästa. Detta är en sådan bedömning av Malmös översiktsplan (ÖP). Bedömningen följer översiktsplanens struktur, och i slutet av bedömningen görs sammanfattande slutsatser och rekommendationer.

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter blev svensk lag den 1:e januari 2020. Barnkonventionen har 54 artiklar, men brukar för mer praktisk användning sammanfattas med fyra grundprinciper:

Artikel 2: Alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.

Artikel 3: Alla åtgärder som berör barn ska beakta vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 6: Varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikeln handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.

Artikel 12: Barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem

Utifrån grundprinciperna har följande slutsatser tagits med i bedömningen av ÖP:

- Barn är inte en enhetlig grupp med samma bakgrund, identiteter, livsvillkor eller åsikter. Hur förslag kan påverka olika grupper av barn behöver beaktas när ett barnperspektiv beskrivs. (2)
- Bedömningen behöver etablera några kriterier för vilken fysisk miljö som utgör goda livsmiljöer för barn och främjar en god utveckling (6)
- Utöver den yrkesmässiga bedömningen av vad som är bra för barn så bör även barnens egna åsikter och tankar (i den mån det är möjligt) fångas och beaktas i bedömningen av barnets bästa. (12)

Vilka planeringsmässiga beslut tas i översiktsplanen?

Översiktsplanen är ett långsiktigt och övergripande styrdocument. Många av de beslut kring till exempel närmiljö, utformning av trafikmiljöer och service som påverkar barn och deras uppväxtmiljöer, tas oftast senare i planeringsprocessen.

Översiktsplanens roll och påverkan på barn och deras livsmiljö är främst följande:

- Göra strukturella ställningstagande om stadens markanvändning som kan påverka stadens blandning, rörelsemönster och trafik.
- Sätta en agenda för planeringen genom att styra och prioritera mellan olika konkurrerande val och intressen under senare led i planeringen.
- Ställa krav på olika typer av underlag eller utredningar som en del av kommunens planeringsprocess.

Barnkonsekvensbedömningen av översiktsplanen analyserar och belyser därför främst dessa aspekter.

Vad är en bra stad för barn?

För att kunna fastställa hur väl översiktsplanen stödjer barns intressen och välbefinnande behövs en överblick kring vad som är viktigt för barn i staden. De flesta studier kring vad som karakteriserar goda livsmiljöer för barn återkommer ofta till liknande slutsatser. Det handlar om grundläggande (och ganska intuitiva) faktorer som:

RÖRELSE OCH MOBILITET

Möjligheten för barn att röra sig och ha möjlighet att utforska och leka i närområdet är viktiga kvaliteter för barns utveckling och välmående. Ofta framhålls möjligheten att själv i gradvis större cirklar kunna utforska sin närmiljö som en viktig utvecklingsfaktor för barn och en byggsten i att känna sig att vara delaktig i samhället.

TRAFIK

Stadsdelar med mycket biltrafik upplevs ofta inte som särskilt barnvänliga. Stora trafikleder och mycket trafik är en faktor som starkt begränsar barns frihet och mobilitet, samt skapar en otrygg miljö för lek och utforskande. Att minska biltrafik, trafiksäkra och smalna av vägar är därför insatser som generellt gör en stad mer barnvänlig.

TILLGÅNG TILL GRÖNSKA OCH NATUR

Lliksom för övriga samhällsgrupper så är tillgång till grönska och natur viktigt för barns välmående. Studier har fastslagit att det finns ett samband mellan mer utomhuslek och högre välmående för barn. Det rekreativa värdet av gröna miljöer är i sig viktigt, men grönområden möjliggör också för barn att kunna röra sig mer självständigt. För boende i städer kan tillgängligheten till natur bli en jämlikhetsfråga då hushåll med lägre inkomster inte i lika stor utsträckning har tillgång till fritidshus, bil eller semesterresor. Den lokala tillgången till natur och grönska blir då än viktigare.

SKOLA OCH SERVICE

Tillgänglig och nära tillgång till förskola, skola samt annan service som vårdcentral och handel är en viktig kvalitet för att skapa ett välfungerande vardagsliv för barn och föräldrar. Ett brett utbud av aktiviteter som lekplatser, fritid och idrottsanläggningar och kultur skapar möjligheter för barn att ha kul, röra sig, utvecklas, uttrycka sig och hitta kompisar.

TRYGGHET

Om närmiljön upplevs som otrygg blir det en begränsande faktor. I otrygga miljöer kan möjligheten att röra sig fritt eller delta i aktiviteter för alla, eller grupper, av barn att minska. Trygghet är en komplex fråga, då den endast delvis är kopplad till den fysiska miljön och det även kan finnas skillnader mellan upplevd trygghet och hur tryggt ett område rent statistiskt är.

Utöver dessa närmiljöfaktorer kan ytterligare två aspekter av barnperspektiv i stadsplanering nämnas. Socioekonomisk segregering skapar ojämlika levnadsförutsättningar och uppväxtvillkor i olika delar av staden. Det är därför önskvärt att genom de tillgängliga verktygen i stadsplaneringen försöka minska segregeringen.

Hållbar utveckling är viktigt även för framtida barn. Stadsplaneringen bör understödja att det även framöver finns tillgång till resurser som rent vatten och luft samt en stad som inte är så otrygg och konfliktfylld att det begränsar människors rörlighet och upplevelser av närmiljön och staden. Barnets bästa har därmed även ett mer långsiktigt perspektiv. Detta långsiktiga perspektiv kan ibland potentiellt stå i konflikt med andra barnperspektiv som närmiljön.

Bedömning

Mot bakgrund av vad som är betydelsefullt för att skapa barnvänliga städer har översiktsplanen granskats utifrån tre huvudsakliga intresseområden för barn:

1. Barnens livsmiljö: rörelsefrihet, lekmöjlighet, grönska, trafiksituation, servicetillgång med mera.
2. Minskad segregering, fler möjligheter att mötas över gränser.
3. En hållbar stad för barn i framtiden.

Barnkonsekvensanalysen baseras på hur väl översiktsplanen tillgodoser dessa intressen utifrån de huvudsakliga styrmedel den har för påverka stadsplaneringen enligt tidigare resonemang i denna analys.

Prioriterade inriktningar

Översiktsplan för Malmö har tre prioriterade inriktningar som utgör målbilder och ramar för planeringen i Malmö.

De prioriterade inriktningarna är:

- Malmö som regional motor för grön tillväxt och sysselsättning
- Staden som kulturell och demokratisk livsmiljö
- En nära, tät, grön och funktionsblandad stad

Prioriteringarna är breda och täcker en lång rad teman och sektorer. Liksom i många andra brett framtagna styrdokument så innebär det en mängd avvägningar mellan olika intressen. Utgångspunkten är att de prioriterade inriktningarna kan uppnås samtidigt, även om det finns potentiella intressekonflikter i genomförandet. Vilka frågor som prioriteras i genomförandet kan framstå som otydligt eftersom det är många frågor som täcks in i planen. Utifrån ett barnperspektiv är frågan hur mycket planen egentligen stödjer prioriteringar som främjar barnets bästa i förhållande till andra perspektiv.

Ett av översiktsplanens tydligaste ställningstagande är i inriktningen *En nära, tät, grön och funktionsblandad stad*. Det innebär att Malmö ska växa genom förtätning främst innanför Yttre Ringvägen. Inriktningen mot en tätare stad är från ett barnperspektiv tudelad. Tätheten och närheten erbjuder goda möjligheter för barn och unga i staden till exempel att ta del av serviceutbud, få nära till skola och aktiviteter, samt att kunna röra sig till fots eller cykel. Det stadsliv som en tät stad erbjuder är även en kvalitet för barn och unga som ibland underskattas. Genom förtätning kan även segregerade delar av staden potentiellt också länkas

ihop. Samtidigt kan ökad täthet ibland stå i direkt konflikt med utrymmen för grönska, lek och fritid.

Planering för en tätare stad med god livsmiljö är en inriktning som ställer krav på genomförandet. Många strukturella faktorer kan även försvåra de val som blir bäst för barn. Exempelvis kan de ekonomiska incitamenten för byggrätter eller kommersiella verksamheter vara starkare än att utveckla ytor för grönska, lek eller fritid. Då förutsättningarna för många av de viktigaste kvaliteterna för barns livsmiljö som plats för lek, grönska, trafikmiljö, serviceutbud sker i senare planeringsskeden är det svårt att bedöma konsekvensen av översiktsplanens inriktning för barn utan att utvärdera utfallet i de färdiga miljöerna som planerats utifrån dess inriktning. Kontinuerliga utvärderingar krävs för att förstå konsekvenserna av en tätare stad utifrån ett barnperspektiv.

Bland planens prioriterade inriktningar finns en relativt stor tonvikt mot social hållbarhet, med insatser som stödjer goda livsmiljöer för barn. Exempel på sådana inriktningar som nämns är: *Bidra till delaktighet och ökad tillit, Verka för en hälsosam stad, Låt kultur och civilsamhälle verka som sammanhållande kitt, Skapa fler och bättre mötesplatser och Arbeta för mångfald, jämställdhet och trygghet i stadsrummet*. Att dessa sociala inriktningar får stor tonvikt är positivt ur ett barnperspektiv.

Det bedöms att de prioriterade inriktningarna sammantaget understödjer en barnvänlig stad. Utfallet hänger på att Malmö stad, trots de påtagliga konflikterna, lyckas genomföra prioriteringarna samtidigt, vilket ställer stora krav på genomförandet av översiktsplanen.

Strategier

Översiktsplanens strategier syftar till att bryta ner och konkretisera vad Malmö stad och aktörer i kommunen behöver göra för att bidra till en utveckling som följer översiktsplanens prioriterade inriktningar. Nedan följer en genomgång av de teman som presenteras i översiktsplanen.

En viktig fråga för att förverkliga översiktsplanens mål för barnperspektivet är att den ska fungera som ett stöd för prioriteringar och val i den efterföljande planeringen. Jämfört med föregående översiktsplan har konkretiseringsgraden och tydligheten kring de sociala perspektiven ökat. Några exempel på formuleringar som kan vara konkreta stöd för val som prioriterar barnperspektiv högt är *all stadsutveckling ska vara socialt värdeskapande* samt *Planeringen*

av staden ska ha barnets bästa som en utgångspunkt. från strategierna om *Jämlikhet och hälsa*. Den utvecklade tydligheten i dessa formuleringar bedöms stärka barnperspektivet. Översiktsplanens strategier är indelade i fem övergripande sektioner som beskrivs nedan. Dessa är i sin tur indelade i olika tematiska strategiområden.

LIVET I STADEN

Strategierna i denna sektion sätter sammantaget agenda för en planering som ska värna sociala värden och jämlik fördelning. Översiktsplanen har under detta tema tagit ett kliv framåt i strategier och formuleringar som berör sociala perspektiv i stadsplaneringen. En strategi om att planeringen ska utgå från barnens behov, vilket är viktigt för att stärka Malmö som en barnvänlig stad.

Med utgångspunkt i Barnkonventionens artikel 12 (barns rätt att uttrycka sin åsikt) är strategin som pekar på att olika åldersgruppers synpunkter och perspektiv ska vara en del i medskapandeprocesser viktigt. Ett brett utbud av kultur är viktigt för barn. Strategier för kulturlivet har konkretiserats och fått en tydligare fokus kring genomförandeaspekter och knäckfrågor för att stödja kulturlivet i Malmö. Strategier för fritids- och idrottsaktiviteter kopplar inte lika tydligt till barnperspektivet trots att det är viktigt för barns utveckling. Ytor för fritid och idrott i en tätare stad är en utmaning som kräver proaktivt strategiskt arbete.

Eftersom barnperspektivet inte lika tydligt genomsyrar sektorsområden som byggnation, förtätning, natur, med mera, är det avgörande att barnperspektivet och ovan nämnda strategier tas med i de avvägningar som görs vid tillämpning och genomförande av planen.

BYGGD MILJÖ OCH KULTURMILJÖ

Tidigare nämnda möjligheter och risker med en tätare stad ur ett barnperspektiv aktualiserar behovet av ett tydligt barnperspektiv i strategierna som berör denna sektion. Strategierna kring *Byggd miljö och kulturmiljö* bedöms här delvis sakna ett mer tydligt och offensivt barnperspektiv. Att staden ska bli grönare samtidigt som tätheten ska öka är en positiv målsättning, men Malmö stads egna mätningar av grönyta visar att andelen har minskat under den period som de föregående översiktsplanerna - med samma målsättning - har varit gällande. Översiktsplanen innehåller bland annat strategier för att öka närhet och tillgången till grönska vilket är positivt ur ett barnperspektiv.

Hur förtätning som planeringsstrategi kopplar an till, och utgår från barnens behov (strategi som ingår i sektionen *Livet i staden*) bör bevakas i genomförandet av översiktsplanen för att säkerställa att barnperspektivet får reellt genomslag. Att genomföra barnkonsekvensbedömningar för fler planer blir allt viktigare när staden blir tätare.

GRÖNA OCH BLÅ MILJÖER

Strategierna för *Gröna och blå miljöer* har en relativt tydlig inriktning mot att öka tillgång och tillgänglighet till grönska för malmöborna. Bland strategierna för *Park och Natur* är en strategi att "Områden med stor trångboddhet och barnfattigdom ska prioriteras" vid insatser för att öka tillgång och tillgänglighet till grönska. Ett sådant konkret prioriteringsdirektiv bedöms som viktigt för att understödja jämlik tillgång till grönska för Malmös barn.

I övriga teman som berör natur, hav och kust samt landsbygd saknas motsvarande resonemang om jämlik tillgång till dessa kvaliteter. Jämlika möjligheter att ta del av natur är viktigt för alla barns utveckling, hälsa och rekreation.

TRAFIK

Trafikstrategierna har en tydligt människocentrerad utgångspunkt och barn nämns ofta som en särskild målgrupp. En viktig strategi ur barnperspektivet är att prioritera framkomlighet för gång, cykel och kollektivtrafik då detta stödjer barn och ungas möjligheter att självständigt kunna röra sig i staden. Under temat *Promenadstaden* finns en strategi om att utgå från barnperspektivet i utformning av vägar. På så vis integreras och konkretiseras barnperspektivet i planeringen.

Ett tydligare jämlikhets- och barnperspektiv på förutsättningarna att röra sig i alla delar av staden saknas eftersom förutsättningarna skiljer sig åt för barn i olika delar av Malmö.

Som helhet bedöms trafikstrategierna ha ett tydligt barnperspektiv och understödjer en utveckling av trafikmiljön som är bra för barn och unga.

KLIMATANPASSNING OCH TEKNISK FÖRSÖRJNING

Socioekonomiska skillnader tenderar att påverka hur olika stadsdelar, invånare och hushåll påverkas av klimatförändringen. Översiktsplanen tar inte på ett tydligt sätt upp ett socialt- och barnperspektiv i strategierna kring klimatanpassning med resonemang om till exempel jämlikhet. Återigen blir det viktigt att beakta konsekvenserna för barn i genomförandet av planen inom dessa områden.

SAMMANFATTNING

Strategierna bedöms relativt väl stödda och konkretisera hur barnperspektivet ska appliceras i olika sektorer.

Integrationen av barnperspektivet varierar mellan olika sektorer och skulle kunna stärkas i vissa delar. Även bland mer tekniska strategier som till exempel klimatanpassning finns ett barnperspektiv som kunnat tydliggöras. Att tänka på barnets bästa blir särskilt viktigt inom områden där själva utfallet hänger mycket på genomförandeaspekter som förtätning, grönska och natur. Att ännu tydligare konkretisera betydelsen av barnperspektivet kring dessa aspekter hade stärkt översiktsplanen utifrån barnets bästa.

Kartor och planeringsriktlinjer

Planeringsriktlinjerna finns integrerade i kartlager och ska mer detaljerat reglera den efterföljande planeringen tematiskt och geografiskt. Kartlagren innehåller en viktig del av översiktsplanens mest tydligt lagstadgade innehåll i form av markanvändningskartan.

Markanvändningskartan ska spegla stadens inriktningsmål och stadsbyggnadsideal. I Malmö syns detta i valet att främst fokusera utbyggnaden genom omvandling och förtätning innanför Yttre Ringvägen. En annan tydlig inriktning är att majoriteten av den byggda miljön utgörs av *Blandad stad*, en markanvändning som tillåter de flesta funktioner som inte är farliga, störande eller allt för ytkrävande verksamheter. Dessa två markanvändningsval reflekterar den täta och blandade staden som koncept för hållbar stadsutveckling.

De mest omfattande förändringarna av markanvändningskartan jämfört med föregående översiktsplan är tillägget av Jägersro som ett stort nytt utbyggnadsområde, fastställandet av delar av Sofielund som verksamhetsområde samt tillägget av ett nytt större naturområde i Kvarnby. Dessa förändringar bedöms vara relativt positiva ur ett barnperspektiv. Satsningen på att utöka Husie mosses naturområde (Kvarnby) stärker naturtillgången i östra Malmö. Införandet av kulturljudzonen i Sofielund gjordes för att skydda det stadsunika utbudet av kultur, fritid och mindre verksamheter som området inrymmer och stärker både närområdet och Malmös aktivitetsutbud. Jägersro kan ses som mer neutralt, men har potential att kunna länka ihop olika delar av staden och ge lokala tillskott av bostäder, service och aktivitetsutbud.

Riktlinjerna är relativt konkreta och inriktade mot att fungera som stöd för stadsplanerare. De är ofta utformade som direktiv. Ett exempel är: *Vid utbyggnad och förtätning ska ytor för social samvaro värnas. Nya ytor för social samvaro ska i första hand tillgodoses på marknivå för att gynna tillgänglighet och samnyttjande.* Riktlinjerna fastställer således hur strategierna ska appliceras inom olika fält eller frågor.

Frågor som är viktiga för barns livsmiljöer är representerade i riktlinjer kring exempelvis förtätning, kultur, trafik och grönska. Då täthet kan vara en faktor som påtagligt kan påverka barns livsmiljöer behöver ett tydligt barnperspektiv i förtättningsprojekt eller stadsdelar som planeras för hög täthet integreras i den efterföljande planeringen.

Översiktsplanens starka förtättningsinriktning gör att konkurrensen om stadens ytor är stor. Det blir därför extra viktigt att bevaka att tillräckliga ytor för fritids- och kulturaktiviteter kan bevaras och tillskapas. För att bevaka frågan kan en analysmodell för tillgång till kultur och fritid i olika delar av staden som underlag, utvecklas.

Som helhet bedöms riktlinjerna och kartlager lyckas väl med att få med värden som stödjer barnperspektivet i planeringen.

Genomförande

Eftersom många av de förutsättningar som allra mest påverkar stadens barnvänlighet är planeringen av bostadsområdenas närmiljöer, och dessa sker under senare planeringsskeden, blir det utifrån barnperspektivet viktigt med ett starkt fokus på genomförande och måluppfyllning av planen.

Översiktsplanens avsnitt om genomförande beskriver övergripande de inneboende målkonflikterna och behovet av tydliga genomförandestrategier i senare planeringsled. Även om genomförande och konkretisering av översiktsplanen kan sägas ligga utanför själva planens ansvarsområde så är det viktigt att bevaka barnperspektivet i genomförandet. De faktiska barnkonsekvenserna av översiktsplanens inriktning kan inte helt fastställas genom att bara granska planen. En av de viktigaste frågorna utifrån barnperspektivet är att ha stort fokus på översiktsplanens implementering och genomförande samt att utvärdera om de prioriterade inriktningarna nås.

Barns och ungas perspektiv på översiktsplanen

Kopplat till Artikel 12 i barnkonventionen om barns rätt att bilda och uttrycka sina åsikter är dialog med barn och unga en viktig fråga. Under revideringsprocessen har några särskilda insatser för att nå unga gjorts. Dels hölls workshoppar med gymnasieungdomar (se mer utförligt nedan), dels har ett antal föreläsningar skett i gymnasieskolor om översiktsplanering. Det pågår ett arbete med att utveckla former för dialog och processer för deltagande med barn på stadsbyggnadskontoret. Dessa är inte särskilt kopplade till översiktsplaneringen utan rör oftare mer generella frågor kring stadsmiljöer eller särskilda planprogram och detaljplaner. Översiktsplanen är komplex och svår för barn och unga att ta till sig. Utgångspunkterna bör därför ligga i annat material som är mer anpassat för att barn och unga ska kunna tillgodogöra sig materialet. Utveckling av dialogformer är viktigt för att det ger insikter om vad som är viktigt i olika åldersgrupper samtidigt som det ger färdigheter i demokrati och möjligheter att påverka. Fortsatt utveckling av dessa former kommer att bli viktiga för nästkommande översiktsplan.

WORKSHOPPAR OM SCENARIER

Sommaren 2020 höll Malmö stadsbyggnadskontor vid två tillfällen workshoppar om översiktsplanen där totalt 240 ungdomar medverkade. Samma workshop hölls även sommaren 2021 med ca 20 ungdomar som hade sommarjobb på stadsbyggnadskontoret.

Workshopen fokuserade på tre olika utbyggnadsalternativ för hur Malmö skulle kunna fortsätta växa. För att skapa diskussion om för och nackdelar representerade alternativen vitt skilda scenarier:

1. Sammanhållen förtätning (fortsatt fokus på förtätning och omvandling innanför Yttre ringvägen)
2. Stationsorter (fokus på att bygga nya småorter längs tåg-/spårvägsstationer på åkermark i södra Malmö)
3. Hamnomvandling (fokusera utbyggnaden på att omvandla hamnen till tät blandad stad)

Ingen tydlig slutsats kring vilket av de tre alternativen som ungdomarna föredrog kunde göras. Liksom som för övriga grupper i samhället fanns det skilda bilder kring vad som var viktigt eller rätt i olika frågor. Vissa tankar och åsikter om staden och stadsplanering var dock återkommande:

- Ungdomarna var högst medvetna om bostadsmarknadens förutsättningar: att vissa bostäder var dyra och att

alla i Malmö inte hade råd att bo överallt; att det behövdes bostäder som fler hade råd med; att olika områden hade olika status i samhället och att Malmö är segregerat. Genomgående nämnde många segregationen som ett problem i Malmö och samhället och något som borde motverkas.

- Behovet av att minska miljöpåverkan sågs som viktigt och angeläget och återkom ofta på olika sätt.
- Många nämnde det positiva med att inte bygga på åkermark p.g.a. miljöskäl. Att hålla staden tät såg många som fördelaktigt för att inte behöva bygga så mycket nya strukturer eller vägar och göra det enkelt att cykla och gå. En del nämnde tryggheten och det socialt trivsamma i folkliv och människor.
- Många uttryckte samtidigt en oro över att staden skulle bli för tät. Delar av Malmö upplevdes redan som tillräckligt - eller för - täta och trängsel associerades delvis med sociala problem och stök. Fina kvaliteter som grönska och mötesplatser skulle kunna försvinna eller bli mindre om staden blev tätare.
- Ökade köer och trängsel i trafiken nämndes som en ytterligare negativ aspekt av att bygga ut genom förtätning. Andra påtalade att de ville kunna röra sig med bil, eller ansåg att många i samhället fortsatt skulle vilja resa med bil i framtiden.
- Vid flera tillfällen nämndes bristen på mötesplatser för ungdomar i övre tonåren. Denna grupp befinner sig i skarven mellan aktivitetsplatser som fritidsgårdar och uteställen i staden. Bristen på mötesplatser ansågs av vissa leda till att en del "bara står och hänger eller hittar på dumheter".

De tydligaste slutsatserna som kunde dras av workshopparna utifrån stadsplanering var:

- Att bostäder som är åtkomliga och tillgängliga för olika socioekonomiska grupper var viktigt för ungdomarna.
- Att segregationen i Malmö upplevs som ett problem och att väldigt många påtagligt är medvetna om uppdelning, status och olika levnadsförutsättningar i staden.
- Att förtätning av staden behöver ske med varsamhet så att inte goda befintliga kvaliteter försvinner.

Sammanfattning och rekommendationer

Barnkonsekvensbedömningen sammanfattas utifrån de huvudsakliga verktyg som översiktsplanen bedöms ha för att styra stadsplaneringen, nämligen: strukturella ställningstagande, agenda för planeringen samt krav på underlag eller utredningar i den fortsatta planeringen.

Vad gäller strukturella ställningstagande bedöms markanvändningskartans tydliga inriktning mot den täta, blandade staden innebära möjligheter att läka ihop och integrera staden, samt komplettera brister i befintliga stadsdelar vid förtätning. Inriktningen kan dock potentiellt leda till mindre barnvänliga livsmiljöer utifrån till exempel möjligheten till lek, rörelsefrihet och grönska. Ett lyckat utfall blir därmed avhängigt genomförandet. En utvärdering av hur väl planeringen lyckats skapa en tätare stad som samtidigt är barnvänlig behöver noggrant följas och utvärderas. I stadens agenda för planeringen bedöms den nya översiktsplanen ha tagit ett kliv framåt vad gäller ambition och tydlighet inom barnperspektivet, samt de sociala perspektiven. Barnperspektivet, eller inriktningar som stödjer en barnvänlig stad, är relativt tydligt integrerade bland de prioriterade inriktningarna. Det är dock framför allt i strategierna och riktlinjerna som planen bedöms ha blivit mer offensiv och konkret kring krav eller formuleringar som stödjer prioriteringen av barnperspektiv och socialt värdeskapande i senare planeringskedan. I vissa fall skulle barnperspektivet med fördel tydligare integrerats i sektorsområden. Att planera en hållbar och levnadsvänlig stad genom att utgå från ett barnperspektiv är en vedertagen metod för att planera goda livsmiljöer för de flesta invånare och en sådan inriktning i översiktsplanen hade kunnat vara ett sätt att stärka dess barnperspektiv.

Utifrån barnperspektivet bör barnkonsekvensbedömningar vid kritiska val i planeringen kring till exempel täthet, trafikmiljö och förtätning genomföras oftare då detta är ett verktyg för att synliggöra behov och val utifrån barnets bästa. Det är först vid mer konkret planering av staden som barnkonsekvenser blir tydliga och det är viktigt att skapa ett ramverk för att göra dessa analyser löpande genom planeringsprocessen.

Översiktsplanen bedöms sammantaget relativt väl stödja planeringen av en barnvänlig stad.

REKOMMENDATIONER FRAMÅT UTIFRÅN BARNPERSPEKTIVET:

- Att sträva mot att ännu tydligare integrera och konkretisera barnperspektivet inom olika sektorsområden.
- Att lägga mycket fokus på översiktsplanens genomförande utifrån perspektivet "en barnvänlig stad".
- Att utifrån perspektivet "en barnvänlig stad" skapa mätbara mål för att utvärdera utfallet under senare planeringskedan.
- Att i den efterföljande planeringen och inför kommande översiktsplaner ha mer dialog och samverkan med barn och unga i Malmö kring deras syn på en bra och hållbar stad som kan utgöra ett inspel till översiktsplanen.